

PRZEGŁĄD PEDAGOGICZNY SPRAWY TOWARZYSTWA

NAUCZYCIELI SZKÓŁ ŚREDNICH I WYŻSZYCH
WYCHODZĄ W KAŻDĄ SOBOTĘ.

No 6/II. Warszawa, dn. 11 lutego 1922 r. R. XLI (6)

Prenumerata miesięczna Mk. 200.

Cena jednego numeru Mk. 60.

Członkowie T. N. S. W. otrzymują „Przegląd Pedagogiczny” bezpłatnie.

TREŚĆ: Niższy dodatek za wyższe studia
Kwestjonariusz Zarządu Gł.
Instytut nauczycielski.
Kronika Towarzystwa.
Z tygodnia.
Z ruchu wydawniczego.
Do Zarządów Okręgów
T. N. S. W.

OGŁOSZENIA:
1/1 str. M. 60.000
1/2 str. M. 30.000
1/4 str. M. 15.000
Adres Redakcji i
Administracji:
Warszawa, Bracka 19.
Tel. 76-60.
R-k w P.K.O.2078

Niższy dodatek za wyższe studia

Ostatnia „Ustawa o dodatku za studia wyższe dla pracowników państwowych” w art. 2 co do nauczycieli i dyrektorów państwowych szkół średnich ogólnokształcących i t. d. (patrz № 3/II „Przeglądu Pedagogicznego—Spraw Towarzystwa”, str. 10) mówi, że dodatek ten „oblicza się na podstawie tego stopnia służbowego, według którego powyżsi pracownicy otrzymują dodatek drożyzniany”. Obliczenie takie dodatku jest wielce niepożądane z 2 względów: 1) niesłusznie obniża wymiar dodatku tego i 2) staje się niebezpiecznym precedensem na przyszłość,

Jeżeli zestawimy pensję zasadniczą nauczyciela szkoły średniej według Ustawy z dn. 13 lipca r. 1920 wraz z dodatkiem za trzechiecie z Ustawą obecną, to otrzymamy:

Rok służby	Liczba trzechieci	Pensja zasadnicza wraz z dodatkiem za trzechiecie	20%	Dodatek za studia wyższe		Różnica
				według normy dawnej	według normy nowej	
1	0	1300	260	2947	2947	0
4	1	1600	320	3627	2947	680
7	2	1900	380	4307	2947	1360
10	3	2200	440	4987	3627	1360
13	4	2500	500	5667	3627	2040
16	5	2800	560	6347	3627	2720
19	6	3100	620	7027	4760	2267
22	7	3400	680	7707	4760	2947
25	8	3700	740	8387	4760	3627
28	9	4100	800	9067	4760	4307
31	10	4400	860	9747	4760	4987

Widzimy więc, że sztuczne wtłoczenie nauczycielstwa w kategorię urzędniczą i nieuwzględnienie dodatku za 3-lecie oraz zatrzymanie w kategorii danej przez lat 9, wyprowadza obliczenie dodatku za studia na podstawie liczb fikcyjnych, zupełnie niezgodnych z faktycznie pobieraną pensją, np. po 2 trzechleciach brana jest suma 1300 marek, gdy rzeczywiście nauczyciel pobiera 1900 mk., po 5 trzechleciach brana jest suma 1600 mk. zamiast 2800 mk.; po 10 trzechleciach suma 2100 mk. zamiast 4300 mk. i t. d. Sztuczne obliczanie takie na podstawie fikcyjnych, nie zaś rzeczywistych uposażeń daje w wynikach poważną różnicę, wynoszącą w niektórych przypadkach kilka tysięcy marek miesięcznie in minus.

Pod względem prawnym Ustawa ta jest sprzeczna z Ustawą z dn. 13 lipca r. 1920, ponieważ nie odwołuje odpowiedniego jej przepisu, dotyczącego 20% dodatku za studia wyższe od zasadniczej płacy 1300 mk., powiększonego o 300 mk. za każde 3-lecie, w art. 1 bowiem znajdujemy jedynie, że „dodatek za studia wyższe, przyznany urzędnikom państwowym,.... nauczycielom i dyrektorom państwowych szkół średnich,.... na zasadzie ustaw z dn. 13 lipca 1920 r. zmieniać się będzie w stosunku, w jakim pozostaje każdorazowy mnożnik dodatku drożyznianego dla miejscowości klasy 1 do mnożnika 150”. Dodatek więc dawniejszy nie jest odwołany, przeciwnie, winien on być podstawą do obliczania zmienionego dodatku.

Przy rozważaniu sprawy tej nasuwają się 2 pytania: 1) kiedy otrzymamy formalne rozporządzenie władz naszych o wymiarze dodatku tego (inne Ministerstwa już rozesłały okólnik)? i 2) czy Ministerstwo W. R. i O. P. zwróciło uwagę Sejmowi na sprzeczności ustaw i dostatecznie silnie broniło stanowiska nauczycielstwa?

Gdyby nawet dla jakichkolwiek względów można było przejść do porządku dziennego nad stratą materialną, rzecz przedstawia się o wiele poważniej ze względu na zasady, o które walczyło dawniej i będzie walczyło dzisiaj nauczycielstwo. Z ogólnych poborów, otrzymanych przez nas, wskutek wyjątkowych, przez wojnę wywołanych warunków ekonomicznych, bardzo drobna zaledwie suma stanowiła o wyodrębnieniu nauczycielstwa z kategorii urzędniczych; suma ta składała się z dodatków za 3-lecie i obliczanego na podstawie tej dodatku za studia wyższe. Składnik trzeci, dodatek drożyzniany, dzięki interpretacji Ustawy z dn. 13 lipca r. 1920, po zastosowaniu wyrazu „tak jak”, wymierzany był na podstawie odpowiedniej kategorii urzędniczej (8, 7, 6). Obecna Ustawa, wymierzając dodatek za studia wyższe na podstawie nowego wzoru, pozostawia pierwszy składnik, pensję zasadniczą wraz z dodatkiem za trzechlecia

nieodwołany dawny dodatek za studia i nowowprowadzony dodatek według kategorii urzędniczych.

W zasadach Ustawy tej oraz wniesionym niedawno na Radę Ministrów projekcie Ministra Spraw Wewnętrznych, oddającym sprawy szkolne pod zwierzchni zarząd władz administracyjnych, można dopatrzeć się pewnych tendencji centralistyczno-unifikacyjnych, które mogą silnie podważyć i zatamować rozwój szkolnictwa naszego. Jest to groźne memento nie tylko dla nas, lecz i dla przyszłości narodu, twórcza bowiem praca pedagogiczna nie może być mierzona łokciem, ani ujęta też w karby przepisów personalno-administracyjnych, zawód zaś nauczycielski musi być zawodem prawdziwie wolnym, aby mógł wychowywać przyszłych obywateli wolnego kraju.

KWESTJONARJUSZ ZARZĄDU GŁÓWNEGO

Wydział Zarządu Głównego T. N. S. W. rozesłał następujące pismo do Zarządów wszystkich szkół na obszarze Rzeczypospolitej:

Szanowny Zarządzie!

Wychodząc z założenia, że szkoły i nauczycielstwo winny ze swych czynności zdawać sprawę całemu społeczeństwu, Wydział Zarządu Głównego T. N. S. W. postanowił opracować i przedstawić ogółowi sprawę obecnego stanu szkolnictwa średniego.

Pragnąc zaś mieć materiały bezwzględnie pewne, W. Z. Gł. prosi szkoły o nadesłanie odpowiedzi na pytania załączone.

W odpowiedziach nie trzeba powtarzać pytań, tylko odpowiedź każdą oznaczyć tym numerem, jakim było oznaczone odpowiednie pytanie.

Odpowiadać prosimy ściśle, a możliwie krótko i wyraźnie; jeżeli takiej odpowiedzi dać nie można, to lepiej ją zupełnie pominąć.

Prosimy pisać na jednej stronie papieru, formatu kancelaryjnego.

W. Z. Gł. ma nadzieję, że dla dobra sprawy wszystkie szkoły nadeślą odpowiedzi w czasie jak najkrótszym, nie później jednak, niż 20 lutego 1922 r., adresując: Zarząd Główny T. N. S. W. Bracka 18, Warszawa.

Z koleżeńskim pozdrowieniem

St. Kwiatkowski

Paweł Sosnowski

sekretarz

przewodniczący

1. Nazwa i typ szkoły. **2.** Miejscowość i adres. **3.** Ile klas i które są czynne w r. szk. 1921/2. (W nawiasie należy podać ogólną liczbę oddziałów, jeśli ich jest więcej niż klas). **4.** Ilu uczniów (—nic) ma szko

w r. szk. 1921/2. **5.** Czy szkoła ma gmach własny, czy wynajęty? **6.** Na których piętrach mieszczą się klasy? **7.** Czy lokal szkolny jest: a) dobry, b) względnie odpowiedni, bez poważnych wad, c) nieodpowiedni, d) zły? Oceniać należy przydatność lokalu do potrzeb danej szkoły, stawiając wymagania przeciętne; w przypadkach c) i d) — wskazać główne wady. **8.** Czy w danej miejscowości są budynki szkolne — lub odpowiednie na szkołę w rozporządzeniu innych instytucji, gdy szkoła mieści się w lokalu nieodpowiednim? Wskazać te lokale i instytucje. **9.** Jakie sale specjalne, oprócz klas, ma szkoła? wskazać ich trzy wymiary. **10.** Jakie pracownie dla uczniów ma szkoła i ilu uczniów może w każdej z nich jednocześnie pracować? **11.** Jakie sale rekreacyjne ma szkoła? wskazać ich trzy wymiary. **12.** Jakie place do zabaw (boiska) ma szkoła ze wskazaniem powierzchni. **13.** Czy szkoła ma ogród i jaki? **14.** Czy pomoce szkolne do nauczania fizyki są: a) bogate, b) dostateczne, c) względnie dostateczne, d) niedostateczne? **15.** Tak samo jak w punkcie 14 określić stan pomocy szkolnych do nauk przyrodniczych. **16.** Ile szkoła ma tablic poglądowych. **17.** Ile szkoła ma ściennych map geograficznych. **18.** Czy szkoła korzysta z wypożyczalni pomocy szkolnych? **19.** Ile tomów jest w szkolnej bibliotece nauczycielskiej? **20.** Ile tomów jest w szkolnej bibliotece uczniowskiej? **21.** Ile godzin tygodniowo lekarz szkolny poświęca na badanie zdrowia uczniów? **22.** Ile razy na rok każdy uczeń jest badany przez lekarza szkolnego? **23.** Czy jest w szkole specjalna opieka dentystyczna i na czym polega? **24.** Czy są w szkole kąpiele lub natryski dla uczniów? **25.** Z ilu mężczyzn i ilu kobiet składa się rada pedagogiczna szkoły? **26.** Czy istnieje specjalny regulamin dla rady pedagogicznej? Jeżeli tak, to pożądane jest nadesłanie go. **27.** Jakie są główne czynności rady pedagogicznej? (Na to pytanie odpowiedź jest potrzebna, jeśli się nie przesyła regulaminu). **28.** Jak często odbywają się posiedzenia rady pedagogicznej? **29.** Czy istnieje przy szkole rada opiekuńcza? **30.** Jakie są główne czynności rady opiekuńczej? (ewent. nadesłać statut). **31.** Czy istnieje rada wychowawców i jak często się zbiera? **32.** Czy szkoła przyjmuje uczniów bez różnicy wyznania? **33.** Jaki charakter mają egzaminy wstępne do klas niższych? t. z. czy piśmienne, ustne, czy lekcje próbne, czy okresy próbne? **34.** Czy uczniowie wступający ze szkół powszechnych są odpowiednio przygotowani? **35.** Czy szkoła ogranicza faktycznie liczbę uczniów w klasie i do jakiej wysokości? **36.** Jakie są źródła utrzymania szkoły z przybliżonym określeniem, jaki % budżetu pokrywają? **37.** Jaka była wysokość wpisu za 1 ucznia za całe półrocze pierwsze r. szk. 1921/2. **38.** Ile wyniosły w sumie wszystkie wydatki szkoły od I/VIII 1921 do I/III 1922. **39.** Ilu uczniów jest w pensjonacie (bursie) szkolnym? **40.** Jaka jest wysokość opłaty w pensjonacie (bursie) szkolnym? **41.** Jakie ćwiczenia praktyczne lub prace ręczne obowiązują wszystkich uczniów danej klasy i ile godzin tygodniowo? **42.** Czy wskazane w punkcie 41 ćwiczenia każdy uczeń wykonywa przez cały rok szkolny, czy też klasy dzieli się na grupy, pracujące okresowo

i jak długo? **43.** Jakie organizacje istnieją wśród młodzieży szkoły? **44.** Jaki jest stosunek szkoły do organizacji młodzieży i na czym polega? **45.** Które organizacje działają najwyżej? **46.** Ilu uczniów należy do każdej organizacji? **47.** Czy szkoła uważa dotychczasowy system egzaminów dojrzałości za odpowiedni? Jeżeli nie, to jakie zmiany są pożądane? **48.** Czy w sposobie wizytacji szkół pożądane są zmiany? Jeżeli tak, to jakie?

Podając powyższe do wiadomości Kół i członków Towarzystwa, Zarząd Główny wzywa wszystkich do współdziałania w zrealizowaniu kwestionariusza tego, którego wyczerpujące opracowanie da nie tylko obraz obecnego stanu szkolnictwa średniego w Polsce, lecz będzie też podstawą wniosków dotyczących przyszłości.

Instytut Nauczycielski Koła T.N.S.W. w Łodzi

Koło T. N. S. W. w Łodzi, wprowadzając w czyn jedno z naczelných zadań naszego Towarzystwa, zorganizowało piękną i pożyteczną placówkę pod nazwą „Instytutu Nauczycielskiego T. N. S. W. w Łodzi”.

Inauguracja Instytutu odbyła się dn. 3 grudnia r. ub. w sali Rady Miejskiej, a uczestniczyli w niej, obok licznych rzesz nauczycielskich, przedstawiciele miejscowych władz państwowych, kościelnych i samorządowych, delegaci wojskowości i wielu instytucyj społecznych.

Przewodniczący Koła kol. Koszyk, zagajając tę niezwykłą w życiu nauczycielstwa łódzkiego uroczystość, przedstawił w krótkich słowach usiłowania nauczycieli w kierunku powołania do życia takiej instytucji, wspominał o przeszkodach i trudnościach, jakie nie pozwalały dotąd na zrealizowanie tych usiłowań. Dopiero otwarcie Kuratorium Okr. szk. łódzkiego przyczyniło się w wysokim stopniu do urzeczywistnienia planu, a w szczególności nadzwyczajna życzliwość P. Kuratora, d-ra J. Jarosza i członków Kuratorium, którzy, nie szczędząc ani czasu ani trudów, gorliwie zajęli się sprawą tą i użyczyli Kołu bądź Komisji organizacyjnej czynnej i wydatnej pomocy w tym kierunku. Prezes Koła w imieniu własnem, Komisji organiz. i Zarządu jak również całego nauczycielstwa podziękował w gorących słowach Panu Kuratorowi i członkom Kuratorium oraz wszystkim, którzy przyczynili się do powstania Instytutu, za współpracę i ofiarność i ogłosił w imieniu Zarządu Koła Instytut za otwarty.

Kurator d-r Jarosz w dłuższem przemówieniu zwrócił uwagę na wielkie znaczenie Instytutu dla nauczycielstwa ze względu na potrzebę doksztalcania się nauczycieli czyto w zakresie poszczególnych przedmiotów, czy też w zakresie ogółu

nauk dydaktyczno-pedagogicznych. Życząc zaś Kołu, prelegentom i słuchaczom najobfitszych owoców pracy, wyraził nadzieję, że w Instytucie tym znajdą się i tacy, którzy nie tylko będą uzupełniali wiadomości swoje, ale będą pracowali również ściśle naukowo.

Kol. Gacki wygłosił referat na temat „Dusza nauczycielska“, a następnie prof. St. Szober z Warszawy miał wykład na temat: „Mowa jako obraz i czynnik kultury duchowej narodu“.

Wkońcu przemówił kierownik Instytutu kol. Czapczyński, przedstawiając program Instytutu.

Z okazji inauguracji Instytutu otrzymał Zarząd Koła bardzo wiele depesz i listów gratulacyjnych, między innemi od biskupa łódzkiego J. E. ks. Wincentego Tymienieckiego, p. wiceministra T. Łopuszańskiego, Dyrektorów Departamentu w Min. W. R. i O. P., d-ra Karola Dawidowskiego, władz i Kół T. N. S. W. i wiele innych.

Działalność swą rozpoczął Instytut dnia 4 grudnia r. ub., prowadząc od dnia tego regularne wykłady i ćwiczenia.

Utrzymanie Instytutu jest jednak połączone z wielkimi kosztami. Celem częściowego pokrycia ich członkowie Koła opodatkowali się jednorazowo po 500 mk. na rzecz Instytutu, z czego złożono już w kasie Instytutu 100.000 mk.

Na podanie, wystosowane do Ministerstwa W. R. i O. P., otrzymało Koło 100.000 mk. zasiłku na częściowe pokrycie wydatków, związanych z uruchomieniem i prowadzeniem Instytutu. Postanowiono też zwrócić się do Zarządów i właścicieli szkół o ofiarę pieniężną na Instytut. Apel ten znalazł żywy oddźwięk u większości szkół, a kwota uzyskana dotychczas z tego źródła dochodzi do wysokości 700.000 mk. — Zarząd Koła zwrócił się również o pomoc finansową do Rady Miejskiej i Sejmiku powiatu łódzkiego, a to tembardziej, że słuchaczami Instytutu są w znacznej liczbie nauczyciele szkół powszechnych miejskich i z powiatu. Zarząd Koła żywi nadzieję, że i od tych instytucyj otrzyma wydatną pomoc.

Kierownikiem Instytutu nauczycielskiego w Łodzi jest kol. Tadeusz Czapczyński, wizytator Kuratorjum łódzkiego, na wykładających uproszono — jak świadczy wykaz poniższy — przeważnie siły miejscowe, częściowo zaś i zamiejscowe (Warszawa, Kraków, Poznań).

Wykłady odbywają się w pięknym gmachu szkoły handlowej Zgromadzenia Kupców m. Łodzi.

W Y K A Z

docentów i przedmiotów wykładanych
w „Instytucie nauczycielskim“ w Łodzi.

1. Czapczyński Tadeusz, Metodyka jęz. polskiego. 1 godz.

tyg. (publicum), 2. Dzieniakowski Wacław, Chemja. 3 godz. tyg. 3. D-r Gorzycki Wincenty, a) Rozwój społ. w 17 i 18 w. 1 godz. tyg. b) Seminarjum histor. 2 godz. tyg. 4. D-r Jarosz Jan, Geologia ogólna. 1 godz. tyg. (publ.). 5. Jurchyński Juljusz, Geografia ogólna. 3 godz. tyg. 6. D-r Kalisz Ludwik, Hist. gram. jęz. pols. 2 godz. tyg. 7. D-r Kopciński Stefan, Psychologia ogólna. 2 godz. tyg. 8. Koszyk Kazimierz, Elemen. kurs. jęz. łaciń. 3 godz. tyg. 9. Lektura klasyków łaciń. 2 godz. tyg. 10. Kowalczyk Józef, Elemen. kurs jęz. grec. 3 godz. tyg. 11. Magiera Jan, Gram. jęz. starosłow. 2 godz. tyg. 12. Maliniak Władysław, Wstęp do filozofji. 1 godz. tyg. (public.). 13. Michejda Franciszek, Dydaktyka ogólna. 2 godz. tyg. 14. Piątkowski Stefan, Fizyka doświadczalna. 2 godz. tyg. 15. Roliński Ignacy, Wstęp do analizy. 4 godz. tyg. 16. Śliwiński Ferdynand, Ćwicz. w hist. literat. starop. 2 godz. tyg. 17. D-r Lehr-Splawiński Tadeusz, Fonetyka opisowa. 10 godz. w semestrze. Źródła do jęz. polsk. 6 godz. w semestrze. 18. D-r Szymkiewicz Dezydery, Fizjologia i anatomja roślin. 3½ godz. tyg. 19. Witwiński Romuald, Geometria analit. 3 godz. tyg. 20. Wójcicki Kazimierz, Liter. okresu pozytywistycznego. 1 godz. tyg. Estetyka żywego słowa 1 godz. tyg. 21. Wyczalkowski Jan, Fizyka teoretyczna. 2 godz. tyg. 22. Żukowski Piotr, Historia starożytna. 2 godz. tyg.

KRONIKA TOWARZYSTWA

Z OKRĘGU WARSZAWSKIEGO

WKŁADKI. Zarząd Okręgu Warszawskiego wzywa Zarządy Kół, aby regularnie co miesiąc przysyłały Zarządowi Głównemu i Zarządowi Okręgowemu należne im sumy.

Wkładki należy odtąd przysyłać oddzielnie dla Zarządu Głównego i dla Zarządu Okręgowego, bezpośrednio każdemu z tych Zarządów zapomocą czeków Pocztowej Kasy Oszczędności.

OSTROWIEC. Koło T. N. S. W. w Ostrowcu odbyło w półroczu pierwszym r. b. pięć zebrań, na których omawiano sprawy wychowawcze. Na zebraniu dorocznem dn. 7 grudnia r. b. wybrano Zarząd w składzie następującym: kol. W. Makarewiczówna przewodnicząca, ks. E. Kapusta zastępca przewod., H. Krasnowolska sekretarka, M. Szalatkowska bibliotekarka, A. Grychowski skarbnik.

W grudniu r. ub. urządzono obchód ku czci Dantego dla członków Koła i szerszej publiczności.

Koło liczy członków 31.

Z OKRĘGU LWOWSKIEGO

Z Wydziału Okręgu Lwowskiego.

Wydział Zarządu Okręgu Lwowskiego T. N. S. W. odbył w czasie od dn. 1 września do 31 grudnia 1921 r. 14 posiedzeń, na których omawiano

obok spraw bieżących, szereg spraw o donioślejszem znaczeniu dla szkoły, nauczycielstwa i Towarzystwa.

Między innemi załatwiono, bądź poruszono i omówiono sprawy następujące:

1) Sprawa ożywienia działalności Kół prowincjonalnych Okręgu, ścisłego ich kontaktu z Zarządem i między sobą (wydawanie „Wiadomości” dla Kół, wysyłanie delegatów, wymiana prelegentów między Kółami).

2) Sprawa żywszego ruchu naukowego i pedagogicznego wśród nauczycielstwa lwowskiego (urządzanie odczytów i pogadanek, odczyty publiczne na cele T. N. S. W.).

3) Sprawa uczczenia przez nauczycielstwo 150-letniej rocznicy Komisji Edukacyjnej i Konarskiego w r. 1923, wspólnie z lwowską „Podkomisją histor.-pedagogiczną”.

4) Sprawozdanie z Kolonji wakacyjnej T. N. S. W. w Podsobniu utrzymania jej na dalsze lata i adaptacji na rok 1922. Kolonja utrzymywała w roku bieżącym w czasie wakacyjnym (przez 40 dni) 51 uczniów szkół średnich. Koszt wyniósł 292,281 mkp., z czego uczniowie złożyli 42,000 mp. reszta, tj. 250,281 mkp., pochodzi z funduszków uzyskanych przez Zarząd Okręgu.

5) Sprawy redakcyjne „Muzeum” i „Wiadomości” Okręgu lwowskiego T. N. S. W., wydawanych dla informacji Kół aż do czasu rozpoczęcia wydawnictwa „Przeglądu Tygodniowego”.

6) Praca w Komisji planów i podręczników, ożywienie dawnych sekcji i kreowanie nowych (czynne są obecnie w pełni sekcje: matematyczno-fizyczna, przyrodnicza, historyczna, filologiczna, polonistyczna i neofilologiczna).

7) Udział Okręgu w Zjeździe jesiennym T. N. S. W. w posiedzeniach Zarządu Głównego T. N. S. W. (sprawozdania i dyskusje).

8) Interwencja Wydziału w Kuratorjum w sprawach: a) wrześniowych przeniesień nauczycieli i związanych z tem zarządzeń i praktyk Kuratorjum O. S. L., b) stosunku Kursów wojskowych do władz szkolnych, c) utrzymania nadal wynagrodzenia za wycieczki przyrodnicze i geograficzne zgodnie z rozporządzeniem ministerjalnem.

9) Utworzenie Komisji personalnej Lwow. Okręgu T. N. S. W. dla obrony spraw osobisto-służbowych członków Towarzystwa.

10) Sprawy pragmatyki nauczycielskiej, projektowanych zmian ustawy o uposażeniu, wykonania ustawy emerytalnej „veniae examinis” dla starszych, niekwalifikowanych nauczycieli. W związku z tem (w październiku) audjencja u Wiceministra Łopuszańskiego.

11) Sprawa wizytacji Komisji Ministerjalnej we Lwowie w październiku 1921 r. i zajęcie stanowiska co do jej przebiegu oraz enuncjacji przewodniczącego. W związku z tem wysłanie memorjału i deputacji do P. Ministra Ponikowskiego.

12) Sprawa stosunku do Związku Zawodowego Nauczycielstwa polskich szkół średnich.

13) Sprawa udziału w Komisji dla ustalenia stosunku szkoły do Państwa (pod przew. prof. Kutrzeby).

14) Podjęcie w porozumieniu z innemi Okręgami kroków przeciw rozporządzeniu Ministerstwa W. R. i O. P., odbierającemu nauczycielstwu szkół średnich taksy za egzaminy.

15) Sprawa letniska wakacyjnego dla członków T. N. S. W. Okręgu lwowskiego.

16) Udział w pracy „Związku urzędników z akadem. wykształceniem” udział w warsz. Delegacji Związków urzędniczych, ostatnio zaś współpraca przy organizacji „Związku Inteligencji” w Małopolsce wschodniej.

17) Udział młodzieży w zwiedzaniu „Targów Wschodnich” i projekt urządzenia w czasie przyszłych Targów wystawy polskiej wytwórczości pokazów szkolnych (sprawa w toku).

18) Wprowadzenie funduszu Mickiewiczowskiego w całej Polsce.

19) Sprawa kwestjonariusza Zarządu Gł. T. N. S. W. co do praktyk religijnych w szkole.

20) Udział w całym szeregu obchodów i posiedzeń, jako to: w uroczystości uczczenia Męczenników złoczowskich, w Zjeździe T. S. L., obchodzie 50-lecia seminarjum męskiego, w wiecach i zebraniach urzędniczych, posiedzeniach Czerwonego Krzyża młodzieży, Komitetu opieki i nad reątrantami i t. d. nadto w specjalnych posiedzeniach i ankie'ach Kuratorjum w posiedzeniach Lwowsk. podkomisji historycz.-pedagogicznej, w Książnicy i Atlasie.

21) Szereg spraw bieżących: korespondencja z Kołami i załatwianie ich postulatów, interwencje urzędowe w sprawach służbowych kolegów, również w sprawie dodatków drożyznianych dla kolegów, pracujących, dopiero od dn. 1 września 1921. Sprawy nowych Kół (Krzemieniec, Borysław i t. d.), urządzenie odczytu publ. kol. Talara o bolszewickiej Rosyi i przygotowanie innych na okres zimowy, sprawa egzaminów kwalifik. w szkole politechnicznej (interwencja u p. Wiceministra). Porozumienie osobiste z Kołami prowincjonalneml, udział nauczycielstwa w spisie ludności, sprawa ciepłej bieleziny dla młodzieży, sprawa Polskiego Muzeum Szkolnego i t. d.

Z TYGODNIA

Marszałek Sejmu Wileńskiego. Na Marszałka Sejmu Wileńskiego powołano p. Antoniego Łokuciewskiego, z zawodu nauczyciela szkół średnich.

P. Łokuciewski urodził się w r. 1885 w powiecie oszmiańskim, gminie solskiej. Gimnazjum ukończył w Wilnie, poczem studjował początkowo w Uniwersytecie Warszawskim, potem w Moskwie. Tu też

otrzymał w r. 1911 na wydziale fizyczno-matematycznym dyplom stopnia pierwszego.

Pracę nauczycielską rozpoczął w gimnazjum prywatnem w Wilnie. Usunięty ze stanowiska tego „jako katolik, polskiego pochodzenia” przez ówczesnego kuratora okręgu wileńskiego, przeniósł się jako nauczyciel matematyki i fizyki do Kamieńskiej Stancji i tu pozostał do

r. 1918, rozwijając energiczną działalność oświatową i społeczną wśród uchodźców z Polski. W r. 1918 powrócił do kraju i osiadł w Oszmianie, gdzie zorganizował pierwszą polską szkołę średnią. Powołany na kierownika jej, pełnił funkcję tę do r. 1920, w którym to roku objął stanowisko inspektora szkolnego powiatu oszmiańskiego.

P. Antoni Łokuciewski został wybrany posłem na Sejm Wileński jako kandydat „Rad ludowych”.

„Wieczory Pedagogiczne” P.M.S. Zarząd Główny Polskiej Macierzy Szkolnej podjął się organizacji szeregu „Wieczorów Pedagogicznych”, poświęconych najważniejszym zagadnieniom szkolnictwa i wychowania.

Pierwszy cykl „Wieczorów” ma objąć całokształt szkolnictwa po-

wszechnego, poczem nastąpi omawianie zagadnień innych.

Dotąd odbyły się dwa wieczory: na pierwszym wygłosił d-r Marjan Falski referat „O realizacji szkolnictwa powszechnego”, na drugim przedstawił p. Stanisław Dobrowolski „Problem nauczycielski o szkolnictwie powszechnem”.

Rzeczowo opracowane, na obfitym materiale statystycznym oparte referaty wywołały ożywioną dyskusję, która niewątpliwie przyczyni się do wyjaśnienia niejednego zagadnienia naszego szkolnictwa powszechnego.

Szkoda tylko, że warszawscy członkowie T. N. S. W., których Zarząd Główny Macierzy Polskiej serdecznie na nią zaprasza, tak nie licznie na „wieczory” te przybywają.

Z RUCHU WYDAWNICZEGO

Biblijografia Pedagogiczna. Czasopismo, poświęcone przeglądowi książek i pomocy szkolnych oraz wydawnictw pedagogicznych, wydawane przez Ministerstwo W. R. i O. P. Zeszyty III i IV. Warszawa, r. 1921. Str. 237—352.

Na zeszyty III i IV „Biblijografii Pedagogicznej” złożyły się dwie części: urzędowa, zajmująca trzy niespełna stronicę, i część nieurzędowa, stanowiąca resztę. Część pierwsza zawiera okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. do kuratorów okręgów, inspektorów szkolnych oraz dyrekcji państwowych szkół średnich, seminarjów nauczycielskich i t. d., polecający obowiązkowe prenumerowanie „Biblijografii Pedagogicznej”, której przedpłata wynosi 800 mk. rocznie.

W tejże części urzędowej zamieszczono jeszcze: Spis książek szkolnych dla państwowego gimnazjum wyższego i wykaz wydawnictw poleconych.

Część druga (nieurzędowa) zawiera doskonały artykuł p. T. Męczkowskiej „Urządzenie pracowni do propedeutyki fizyki i prowadzenie w niej ćwiczeń”, 10 ocen pióra pp.: d-ra St. Lempickiego, K. Nitscha, W. Folkierskiego, A. Marcinkowskiego, d-ra M. Łomnickiego, B. Dyakowskiego i in. oraz przegląd czasopismo i krótkie wzmianki o nowych książkach i pomocach szkolnych.

Humorystycznie wypadły niektóre oceny, w tych zwłaszcza przypadek, gdy krytyk zarzuca autorowi błędy językowe, nie mając

sam słuszności, jak np. na str. 273: „czynników wspólnych nie „w y n o s i m y“ przed nawias, tylko je „wyciągamy“. Otóż właśnie, że nie „wyciągamy“, lecz „wyprowadzamy“ (p. „Poradnik językowy“ r. XI) lub „w y ł ą c z a m y z a n a w i a s“. Rzecz gorsza jednak, iż krytyk. popełnił sam w zdaniu ten błąd, używając wyrazu „tylko“ w znaczeniu „lecz“, „ale“, w języku polskim bowiem wyraz „tylko“ posiada znaczenie: jedynie, wyłącznie.

Inny znów krytyk (na str. 285) twierdzi, iż nie „wyciąga się“ wnioskowi, lecz „wysnuwa się“. Wystarczy zajrzeć do „Słowniczka frazeologicznego“ A. Krasnowolskiego, gdzie oba wyrażenia uważane są za dobre.

Niektóre wreszcie oceny czasopism i nowych książek, jako bezwartościowe i zawierające podanie treści jedynie książki ocenianej, najniepotrzebniej zajmują miejsce.

Przegląd wydawnictw Książnicy Polskiej. Miesięcznik poświęcony krytyce i bibliografii wydawnictw własnych. № 9 i 10 (listopad i grudzień, r. 1921). Str. 117—152.

Doskonale redagowanego przez d-ra Jana Piątka i Emila Żychiewicza Przeglądu wydawnictw Książnicy Polskiej ukazały się numery 9 i 10, stanowiące zamknięcie rocznika II. Na miejsce naczelne numerów po-

wyższych wysunięto artykuł p. t. „Plagiaty w podręcznikach szkolnych“, omawiający w sposób bezstronny a rzeczowy przykłą u nas sprawę korzystania z cudzej pracy bez podania źródła. Celem artykułu tego ma być — zdaniem autora — chęć oczyszczenia stosunków w dziedzinie literatury podręcznikowej; sanacja ta konieczna jest ze względu na dobro szkoły polskiej, która musi zawsze cierpieć wówczas, gdy nie cel idealny autorom przyświeca, ale jedynie gorączkowa chęć zysku choćby za każdą cenę“. Oprócz artykułu powyższego zamieszczono w numerze omawianym: „Sprawozdanie z posiedzenia komitetu redakcyjnego „Rocznika Pedagogicznego“ z dn. 21/IX r. 1921“, „Przejęcie b. księgarni ludowej J. Sikorskiej przez Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych“, obfity „Dział sprawozdawczy“, „Dział bibliograficzny“, „Głosy prasy“ oraz „Wiadomości bieżące“. Przegląd Wydawnictw Książnicy Polskiej stanowi jedyne u nas pismo bibliograficzno-krytyczne, stojące na poziomie wymagań europejskich.

Dodać należy, iż prenumerata roczna 10 zeszytów wynosi zaledwie mk. 200, przyczem członkowie „Książnicy Polskiej“ otrzymują miesięcznik bezpłatnie. Adres redakcji i administracji: Lwów, ul. Czarnieckiego 12 i Warszawa, ul. Nowy Świat 59.

DO ZARZĄDÓW OKRĘGÓW T. N. S. W.

Redakcja „Przeglądu Pedagogicznego“ (tygodnika) prosi Zarządy wszystkich Okręgów o przysyłanie szczegółowych sprawozdań z prac swoich, celem umieszczenia ich w Kronice Towarzystwa.

Nakładem Akcyjnej Spółki Kartograficznej „ATLAS“
Lwów, ul. Łyczakowska 5. — Warszawa, ul. Nowy Świat 59.

UKAZAŁA SIĘ

KSIEGA INFORMACYJNO-ADRESOWA POLSKIEJ CZĘŚCI GÓRNEGO ŚLĄSKA

z 3 mapami pod redakcją prof. E. Romera,

Cena z dodatkiem drożyznianym Mk. 576.—

Skład główny „Książnicy Pańskiej“ T. N. S. W., Warszawa,
ul. Nowy Świat 59, na prowincję wysyłka odwrotnie.

Prócz tego do nabycia w każdej lepszej księgarni.

TREŚĆ:

- 1) Raptularz historyczny Śląska
 - a) Najważniejsze wydarzenia historii politycznej
 - c) Najważniejsze wydarzenia historii górnictwa i przemysłu
- 2) Terytorjum i ludność
 - a) zestawienie ogólne powierzchni zaludnienia
 - b) zestawienie szczegółowe miejscowości z podaniem liczby mieszkańców, ich narodowości, oraz głosów oddanych przy plebiscycie za Polską i Niemcami.
 - c) Skorowidz alfabetyczny miejscowości niemiecko-polski.
- 3) Górnictwo i przemysł
Spis kopalni, hut, fabryk żelaza, walcowni cynku z podaniem właściciela, liczby robotników i produkcji w r. 1913.
- 4) Towarzystwa akcyjne i właściciele prywatni
Przy spółkach akcyjnych podano datę założenia, główne daty rozwoju, wysokość kapitału akcyjnego i akcji, oraz dywidendy i kursu w latach 1913, 1916, 1918 i 1920.
- 5) Główne firmy przemysłowe z uwzględnieniem wszelkich stowarzyszeń polskich.
 - a) Mapa górnictwo-przemysłowa 1:200.000 znakami i liczbami oznaczono położenie każdej kopalni i huty.
 - b) Granice Polski na Górnym Śląsku 1:600.000 z oznaczeniem polskiego obszaru z pokładami węglowymi, granic eksploatacji węgla koksowego i t. p.
 - c. Mapa administracyjna Polski 1:5.000.000, z podziałem na województwa i powiaty.

Inne wydawnictwa „Atlasu“.

1. Romer—Mapa Polski ścienna 1:800,000	Mk. 960.—
2. Romer—Szumański, Mapa Polski hyp. 1:2½ milj.	Mk. 360.—
3. Romer—Administracyjno-polityczna Mapa Polski	Mk. 72.—
4. Romer—Mapa Granic Polski na Górnym Śląsku	Mk. 72.—
5. Mapy ścienne Europy (wyd. II), Azji, Ameryki i Australji w druku.	

Red. KAZIMIERZ PLUCIŃSKI, zast. dyr. biura Zarządu Gł. T. N. S. W.

Wydawca: Zarząd Główny T. N. S. W.

Drukiem S. Laurysiewiczza, ul. Senatorska № 19.